

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (sediul central), (jud. A. Cazacu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

28 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Examinând recursul declarat de către Aliona Novgorodov, reprezentată de avocatul Vitalie Ciofu,

în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Aliona Novgorodov împotriva pârâților Rotari Liubovi, Bounegru Parascovia, Iacob Grigore, Guzanu Mihail, Damaschin Măria, Bounegru Anna, Bounegru Victor, Staci Dumitru, Iacob Parascovia, Sandu Valentina, Barbacari Iordana, Roibu Agafia, Sandu Anna, Cebotari Veronica, Guțu Maria, Sprînciană Dumitru, Sprînciană Iuliana, Morar Vera, Godoroja Zinaida, Untilă Leonid, Untilă Măria, Pîrvu Măria, Tîmbăleri Valentina, Vacarea Maria, Bounegru Carp, Halupa Stepan, Borș Svetlana, Cazacu Mihail, Bounegru Larisa, Bounegru Axenia, Țurcanu Maria, Untilă Vasilii, Untilă Larisa, Staci Valentina, Staci Fiodor, Dima Maria, Farguța Valentina, Sprîncean Nina, Leșanu Gheorghii, Iacob Parascovia, Vîntu Dmitrii, Morărescu Tatiana, Rusu Maria și Tîmbăleri Liuba cu privire la declararea valabilității actului juridic,

și cererea reconvențională depusă de SRL "Agro-Meridian" și intervenientului principal Consiliul comunei Boșcana, r-nul Criuleni împotriva lui Novgorodov Aliona, Pîrvu Maria, Bounegru Ana, Bounegru Victor, Damaschin Maria, Guzanu Mihail, Iacob Grigore, Sandu Valentina, Chisilița Corneliu, intervenient accesoriu Bîlba Mihail Ion cu privire la anularea contractelor de vânzare-cumpărare și radiere din Registrul bunurilor imobile, intervenient accesoriu Primăria satului Boșcana, raionul Criuleni,

împotriva încheierii din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de Aliona Novgorodov împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central),

c o n s t a t ă:

La 14 decembrie 2010, Aliona Novgorodov a depus cerere de chemare în

judecată împotriva Parascoviei Bounegru, Liubovi Rotari, Grigore Iacob, Mihail Guzanu, Maria Damaschina, Anna Bounegru, Victor Bounegru, Dumitru Staci, Parascovia Iacob, Valentina Sandu, Iordana Barbacari, Agafia Roibu, Anna Sandu, Veronica Cebotari, Maria Guțu, Dumitru Sprinceană, Iuliana Sprinceană, Vera Morar, Zinaida Godoroja, Leonid Untilă, Maria Untilă, Maria Pîrvu, Valentina Țîmbalari, Maria Vacarea, Carp Bounegru, Stepan Halupa, Svetlana Borș, Mihail Cazacu, Larisa Bounegru, Axenia Bounegru, Maria Țurcanu, Vasilii Untilă, Larisa 2 Untila, Valentina Staci, Feodor Staci, Maria Dima, Valentina Farguța, Nina Sprincean, Gheorghii Leșanu, Parascovia Iacob, Dumitru Vîntu, Tatiana Morarescu, Maria Rusu, Liuba Țîmbalari cu privire la declararea valabilității actului juridic.

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni din 28 decembrie 2010, acțiunea a fost admisă integral.

La 18 ianuarie 2016, SRL "Agro-Meridian" a depus cerere reconvențională împotriva Alionei Novgorodov, Maria Pîrvu, Ana Bounegru, Victor Bounegru, Maria Damaschina, Mihail Guzanu, Grigore Iacob, Valentina Sandu, Corneliu Chisilița, intervenient accesoriu Mihail Bîlba, intervenient accesoriu Primăria sat. Boșcana, r-nul Criuleni cu privire la anularea contractelor de vânzare-cumpărare și radierea din Registrul bunurilor imobile.

Prin încheierea din 31 martie 2016 a Judecătoriei Criuleni (sediul central), s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de SRL "Agro-Meridian".

Prin decizia din 21 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul declarat de SRL "Agro-Meridian", s-a casat încheierea din 31 martie 2016 a Judecătoriei Criuleni (sediul central), și s-a emis o nouă decizie sub formă de încheiere prin care s-a admis cererea de revizuire depusă de SRL "Agro-Meridian", s-a casat hotărârea Judecătoriei Criuleni din 28 decembrie 2010, cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

La 23 noiembrie 2017, SRL "Agro-Meridian" a depus cerere reconvențională împotriva Alionei Novgorodov, Maria Pîrvu, Ana Bounegru, Victor Bounegru, Maria Damaschina, Mihail Guzanu, Grigore Iacob, Valentina Sandu, Corneliu Chisilița, intervenient accesoriu Mihail Bîlba, intervenient accesoriu Primăria sat. Boșcana, r-nul Criuleni cu privire la anularea contractelor de vânzare-cumpărare și radierea din Registrul bunurilor imobile.

La 24 mai 2018, Consiliul com. Boșcana, r-nul Criuleni a intervenit în proces în calitate de intervenient principal, solicitând recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 4077 din 28 februarie 2012 încheiat între Aliona Novgorod și Mihail Bîlba în privința a 49 terenuri agricole; recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6172 din 04 iunie 2013 încheiat între Mihail Bîlba și Corneliu Chisilița în privința a 49 terenuri agricole și radierea din Registrul bunurilor imobile și din baza grafică a Departamentului Cadastru al Agenției Servicii Publice, a terenurilor agricole, ca fiind înregistrate neîntemeiat.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central), a fost respinsă acțiunea depusă de Aliona Novgorodov ca fiind neîntemeiată, iar

acțiunea reconvențională depusă de SRL ”Agro-Meridian” a fost admisă parțial.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 02 noiembrie 2020, avocatul Vitalie Ciofu, în interesele apelantei Aliona Novgorodov, a depus cerere de apel, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond în alt complet.

În motivarea cererii de repunere în termen a invocat că, despre existența hotărârii Novgorodov Aliona a aflat, la 01 noiembrie 2020, fapt certificat prin Confirmarea de la Administrația Centrului de poștă Edineț, când a primit cererea de recurs declarată de Violeta Chisilița împotriva încheierii Curții de Apel.

A mai menționat că, a reziliat contractul cu avocatul angajat la începutul procesului din motivul neachitării serviciilor acestuia, iar până la sfârșitul lunii august 2020, nu a avut posibilitate să revină în Republica Moldova, locuind permanent în Federația Rusă.

Prin încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de Aliona Novgorodov împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central).

La 27 ianuarie 2021 (prin oficiul poștal), Aliona Novgorodov, reprezentată de avocatul Vitalie Ciofu a declarat recurs împotriva încheierii din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate, soluționarea în fond a cerinței de repunere în termenul de atac și restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea apelului în fond.

În susținerea recursului declarat a menționat că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că de hotărârea primei instanței a aflat cu întârziere.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 01 decembrie 2020, expediată părților la 13 ianuarie 2021, iar recursul a fost declarat prin la 27 ianuarie 2021, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Aliona Novgorodov, reprezentată de avocatul Vitalie Ciofu, urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă

recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul central), a fost pronunțat la 16 noiembrie 2018.

La fel, este cert și faptul că, Aliona Novgorodov a fost citată la ședințele de judecată ce au avut loc în cadrul rejudecării cauzei în prima instanță, atât personal, cât și prin intermediul avocatului ales, fapt confirmat prin avizele de recepție, recipisele anexate la materialele cauzei (vol. III, f.d. 45, 47, 81, 93, 123, 186). Mai mult, din materialele cauzei se atestă că avocatul ales al reclamantei se prezenta în ședințele fixate și îi reprezenta interesele ultimei.

Este de menționat că avocatul Alionei Novgorodov, la 19 martie 2018, a solicitat prin cerere amânarea unei ședințe de judecată, totodată menționând că în cazul respingerii acesteia, solicită examinarea cauzei în lipsa lui și a reclamantei (vol. III, f.d. 188). O cerere de examinare a cauzei în lipsa reclamantei și avocatului acesteia a fost depusă și ulterior (vol. III, f.d. 193).

Recurenta Aliona Novgorodov, a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 02 noiembrie 2020, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Deși, recurenta Aliona Novgorodov în cerere de repunere în termenul de atac a invocat precum că, a aflat de hotărârea contestată recepționând prin poștă la 01 noiembrie 2020, când a primit cererea de recurs declarată de Violeta Chisilița împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău prin care a fost restituit apelul ultimei, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, instanța de apel însă a respins această cerere ca neîntemeiată.

Așadar, alegațiile din cererea de recurs referitoare la faptul că, declararea la 02 noiembrie 2020 a apelului se datorează aflării cu întârziere a hotărârii ceea ce în opinia Alionei Novgorodova o îndreptățește să solicite repunerea în termenul de atac, se apreciază critic de către Colegiu, or termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum a fost reiterat supra, Aliona Novgorodov, fiind anterior citată legal la toate ședințele de judecată, atât personal, cât și prin intermediul avocatului, comunicând că și-a expus poziția în scris, a solicitat examinarea cauzei în prima instanță în lipsa ei.

În această ordine de idei, Colegiul de recurs reține că, potrivit art. 100 alin. (3) al Codului de procedură civilă, participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amânată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei.

Instanța de recurs atestă că, odată citată legal la ședința de judecată și solicitând examinarea în continuare a cauzei civile în lipsa ei și a reprezentantului, urma cu bună-credință să se intereseze de soarta ulterioară a cauzei intentate la propria cerere și să urmărească rezultatele ședințelor fixate în continuare în cauza menționată.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Urmează a fi menționat caracterul public al informației cu privire la ședințele de judecată fixate într-o cauză civilă, cu privire la rezultatul examinării cauzei și actele judecătorești emise pe marginea acestor cauze. Toată informația respectivă se plasează pe portalul național al instanțelor de judecată, iar Aliona Novgorodova și avocatul ei urmau să urmărească în continuare soarta cauzei proprii la examinarea căreia au decis să nu se prezinte.

Astfel, deși dispozitivul hotărârii a fost pronunțat public la 16 noiembrie 2018, dispozitivul a fost publicat la 19 noiembrie 2018, iar textul integral al hotărârii a fost publicat abia la 25 februarie 2019, Colegiul identifică, la caz, prezumția cunoașterii de către Aliona Novgorodova a rezultatului examinării propriei cauze și emiterii hotărârii cel puțin din 19 noiembrie 2018.

În corespundere cu prevederile art. 116 alin. (4) al Codului de procedură civilă, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

După cum a fost reiterat supra, cunoscând despre o hotărâre defavorabilă,

Aliona Novgorodova nu a livrat nici un argument plauzibil din care cauză a așteptat până la 02 noiembrie 2020 pentru a-și exercita dreptul de a contesta hotărârea.

Din acest motiv cererea Alionei Novgorodova cu privire la repunerea în termenul de atac al hotărârii a fost corect respinsă de instanța de apel, or din momentul din care societatea trebuia să afle despre o hotărâre defavorabilă, și până la depunerea cererii de apel, au trecut mai mult de 30 de zile prevăzute de art. 116 alin. (4) al Codului de procedură civilă.

Reținând cele constatate, precum și obligația părților și participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale Aliona Novgorodova urma să depună cererea de apel în conformitate cu exigențele legii în termenul stabilit de lege.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs

împotriva încheierii din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Aliona Novgorodov, reprezentată de avocatul Vitalie Ciofu.

Se menține încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Aliona Novgorodov împotriva pârâților Rotari Liubovi, Bounegru Parascovia, Iacob Grigore, Guzanu Mihail, Damaschin Măria, Bounegru Anna, Bounegru Victor, Staci Dumitru, Iacob Parascovia, Sandu Valentina, Barbacari Iordana, Roibu Agafia, Sandu Anna, Cebotari Veronica, Guțu Maria, Sprînciană Dumitru, Sprînciană Iuliana, Morar Vera, Godoroja Zinaida, Untilă Leonid, Untilă Măria, Pîrvu Măria, Tîmbădari Valentina, Vacarea Maria, Bounegru Carp, Halupa Stepan, Borș Svetlana, Cazacu Mihail, Bounegru Larisa, Bounegru Axenia, Țurcanu Maria, Untilă Vasilii, Untilă Larisa, Staci Valentina, Staci Fiodor, Dima Maria, Farguța Valentina, Sprîncean Nina, Leșanu Gheorghii, Iacob Parascovia, Vîntu Dmitrii, Morărescu Tatiana, Rusu Maria și Tîmbădari Liuba cu privire la declararea valabilității actului juridic, și cererea reconvențională depusă de SRL”Agro-Meridian” și intervenientului principal Consiliului comunei Boșcana, r-nul Criuleni împotriva lui Novgorodov Aliona, Pîrvu Maria, Bounegru Ana, Bounegru Victor, Damaschin Maria, Guzanu Mihail, Iacob Grigore, Sandu Valentina, Chisilița Corneliu, intervenient accesoriu Bîlba Mihail Ion cu privire la anularea contractelor de vânzare-cumpărare și radiere din Registrul bunurilor imobile, intervenient accesoriu Primăria satului Boșcana, raionul Criuleni.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru